

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 19 Gorffennaf 2016

PRESENNOL: Y Cynghorydd Derlwyn Rees Hughes (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Alun Wyn Mummery (Is-Gadeirydd)

Y Cynghorwyr T LI Hughes, W T Hughes, Carwyn Jones, R LI Jones a Dylan Rees.

Y Cynghorydd Aled M. Jones - Aelod Portffolio (Tai a Gwasanaethau Cymdeithasol) (ar gyfer eitemau 4 a 5).

Aelodau eraill y Cyngor Sir a wahoddwyd i fod yn bresennol

Y Cynghorwyr R A Dew, Jim Evans, Jeff M. Evans, John Griffith, K P Hughes, Vaughan Hughes, T V Hughes, H. Eifion Jones, R. Meirion Jones, J. Arwel Roberts, Peter S. Rogers, Alwyn Rowlands.

WRTH LAW: Prif Weithredwr,
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) (ar gyfer Eitemau 4 a 5),
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) (ar gyfer Eitem 6),
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd,
Rheolwr Strategaeth a Pholisi (CWO) (ar gyfer Eitem 6),
Rheolwr Gwasanaethau Technegol (DR) (ar gyfer Eitemau 4 a 5),
Uwch Swyddog Eiddo (GJ) (ar gyfer Eitemau 4 a 5),
Rheolwr Sgriwtini (BS),
Swyddog Sgriwtini (GR),
Swyddog Pwyllgor (MEH).

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorwyr Richard O. Jones, Dafydd R. Thomas - Aelodau o'r Pwyllgor

Y Cynghorwyr Lewis Davies, Llinos M. Huws, Raymond Jones, Bob Parry OBE, Ieuan Williams

HEFYD YN BRESENNOL: Mrs. Nia Haf Davies - Rheolwr Polisi Cynllunio (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd ac Ynys Môn).

Mr Mike Evans, Uwch Swyddog Cynllunio (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd ac Ynys Môn).

Ms Rebecca David-Knight, Prif Ymgynghorydd - Canolfan Craffu

Cyhoeddus Cymru.

Dyweddod y Cadeirydd fod Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Ieuan Williams, wedi cael profedigaeth yn ddiweddar oherwydd iddo golli ei fam. Fel Cadeirydd y Pwyllgor hwn, 'roedd yn dymuno cydymdeimlo gydag ef a'i deulu. 'Roedd yr Aelodau a'r Swyddogion hefyd yn dymuno mynegi eu cydymdeimlad â'r Cynghorydd Williams.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

3 COFNODION

Cadarnhawyd cofnodion y cyfarfodydd canlynol: -

- Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Mai, 2016
- Cofnodion y cyfarfod arbennig a gynhaliwyd ar 13 Mai, 2016

4 MANNAU AROS DROS DRO AR GYFER SIPSIWN A THEITHWYR – CANOL YR YNYS

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Tai mewn perthynas â'r uchod.

Dyweddod yr Aelod Portffolio (Tai a Gwasanaethau Cymdeithasol) bod tri safle wedi eu hystyried: -

Safle 1 - Llain o dir rhwng yr A55 / A5 rhwng Llanfairpwll a Chroesffordd Star;

Safle 2 - Darn o dir ar fân-ddaliad yn y Gaerwen;

Safle 3 - Tir ger yr A5 wrth Fferm Cymunod, Bryngwran.

Yn dilyn ymgynghoriad helaeth, nododd yr Aelod Portffolio yr ystyrir bod y safle ym Mryngwran yn anaddas oherwydd materion a godwyd gan yr Awdurdod Priffyrdd ynglŷn â'r ffaith nad yw'r fynedfa i'r safle yn cwrdd â'r gofynion sylfaenol o ran y llain weledd. 'Roedd safleoedd 1 a 2 ar ôl i'w hystyried fel manau aros dros dro ar gyfer sipsiwn a theithwyr.

Adroddodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethu a Thrawsnewid Prosesau Busnes) bod y cyfnod ymgynghori wedi cynnwys digwyddiadau galw heibio a chyfarfodydd gyda Chynghorau Cymuned sy'n cynrychioli'r ardaloedd lle gallai'r safleoedd gael eu lleoli. Cwblhawyd holiaduron ar-lein a chafwyd gohebiaeth gan nifer o drigolion a busnesau. Cafwyd ymatebion hefyd gan ymgynghoreion sector cyhoeddus ac roedd yr ymatebion hynny wedi eu cynnwys gyda'r adroddiad i'r Pwyllgor hwn.

Dyweddod y Swyddog bod ffactorau o blaid ac yn erbyn y safleoedd yn y Gaerwen a Star. Y Cyngor Sir sydd biau'r mân-ddaliad yn y Gaerwen ar hyn o bryd ac ni fyddai

mynediad i'r safle trwy'r A55 yn amharu ar bentrefi lleol. Fodd bynnag, mae angen ystyried pa mor agos ydyw at y Parc Gwyddoniaeth. Mae Gwasanaeth Cynllunio Archeolegol Gwynedd wedi nodi Cyfyngiad Mawr; nid yw hynny yn ddo'i hun yn golygu y gellir diystyru'r safle hwn oherwydd y gallai cynnal archwiliadau archeolegol fesul cam, ynghyd â rhoi sylw gofalus i ddyluniad y safle fynd i'r afael â'r pryderon hyn. Mae llai o bryderon datblygu economaidd a thechnegol am y safle yn Star ond byddai costau ychwanegol o ganlyniad i'r angen i brynu dau ddarn o dir ar wahân i sefydlu safle.

Rhoddodd y Cadeirydd gyfle i Mr. Mark Inwood annerch y cyfarfod fel un sy'n byw yn yr ardal ac sy'n cynrychioli trigolion Star, Gaerwen. Dywedodd Mr. Inwood y gwnaed llawer o waith ac ymdrech i ddeall y polisiâu o ran sut mae'r Cyngor wedi mynd ati i wneud penderfyniad mewn perthynas â'r safle yn Star. Dywedodd nad yw trigolion Star ar hyn o bryd yn gallu derbyn y polisiâu a ddefnyddiwyd gan yr awdurdod; nid oes cyfeiriad ynghylch a yw'r safle o fewn Ardal Gwarchod Tirwedd. Mae gan y trigolion nifer o bryderon ynghylch y broses asesu ac un o'r rhai mwyaf yw nad oes unrhyw asesiad risg wedi cael ei wneud ar y safle yn Star; ym marn Mr. Inwood mae'n rhaid cynnal asesiad o'r fath yn unol â'r gyfraith. Dywedodd Mr. Inwood ymhellach nad oedd gohebiaeth ddiweddar rhyngddo ef a swyddogion y Cyngor wedi ei rhoi i aelodau'r Pwyllgor tan 24 awr cyn y cyfarfod; felly mae trigolion Star wedi colli ffydd ym mhrosesau'r awdurdod mewn perthynas â'r safle i deithwyr yn Star ac nid oes ganddynt unrhyw ddewis ond sbarduno'r broses gwyno gyda'r Ombwdsmon ar gyfer Llywodraeth Leol. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) gan ddweud fod yr Awdurdod wedi ymateb yn helaeth i faterion a godwyd mewn gohebiaeth ddiweddar a bod cyfarfod wedi ei gynnal rhwng Swyddogion a Mr. Inwood i fynd i'r afael â'i bryderon.

Dywedodd y Rheolwr Polisi Cynllunio (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd ac Ynys Môn) ei bod yn hyderus bod yr Awdurdod wedi mynd i'r afael â materion a godwyd mewn perthynas â'r Safle Aros Dros Dro arfaethedig i Deithwyr yn Star. Mae'r ffactorau y mae'r Awdurdod wedi eu defnyddio i ystyried y safle wedi eu nodi'n glir yn y ddogfen ymgynghori ac maent yn dderbyniol. Wrth benderfynu ar fannau aros posib penodol, ystyriwyd ffactorau eraill hefyd, megis hygrychedd, isadeiledd, ffactorau ffisegol ac amgylcheddol a chynefinoedd a rhywogaethau a ddiogelir. Mae'n fwy priodol ystyried materion eraill a godwyd gan Mr Inwood fel rhan o ddyluniad y safle ac wrth baratoi cais cynllunio, tra bod eraill yn ymwneud â rheolaeth weithredol unrhyw safle.

Rhoddodd y Pwyllgor sylw i'r adroddiad a chodwyd y prif faterion a ganlyn: -

- Mae angen cynnal asesiad risg ar bob safle arfaethedig i deithwyr. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) y bydd gwaith dylunio'n cael ei wneud unwaith y bydd safle wedi ei glustnodi ac wedi hynny bydd angen cyflwyno cais cynllunio i'r awdurdod lleol. Bydd asesiad risg yn rhan o'r broses cais cynllunio; cadarnhaodd y Rheolwr Polisi Cynllunio nad oes raid cynnal asesiad risg i nodi safleoedd ar gyfer eu cynnwys yn y Cynllun Datblygu ar y Cyd;
- Codwyd cwestiynau ynghylch y posibilrwydd y bydd sipsiwn a theithwyr yn penderfynu peidio â defnyddio'r safleoedd dynodedig ac y byddant yn gweryslla heb ganiatâd ar dir ar yr Ynys. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) y cynhaliwyd deialog gyda'r sipsiwn a'r teithwyr trwy Hwylusydd Annibynnol a chafwyd ar ddeall bod rhai ohonynt wedi bod yn ymweld â'r ynys ers nifer o flynyddoedd ac na fyddent ond angen safle am gyfnod byr bob blwyddyn. Maent wedi

dweud y byddent yn defnyddio safle dynodedig ac y byddent yn fodlon talu ffi am ddefnyddio'r safle. Cadarnhawyd hynny eto pan ymwelodd y Rheolwr Gwasanaethau Technegol â'r gwersyll anawdurdodedig ym Mona yn ystod mis Gorffennaf; 'roedd yn sicr bod y ddau safle a nodwyd yn addas;

- Dywedodd y Cynghorwyr y byddai modd gweld y safle yn y Gaerwen a'r safle yn Star o'r A55 / A5. Ymatebodd y Swyddogion trwy ddweud y byddai angen trafod opsiynau sgrinio yn ystod y broses o ddylunio'r safle cyn cyflwyno cais cynllunio;
- Cyfeiriodd Cynghorwyr at adroddiadau diweddar bod teithwyr wedi gadael safle ym Mona mewn cyflwr blêr a'u bod wedi gadael gwastraff ar y tir. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) ei bod wedi ymweld â'r safle ar ôl i'r teithiwr adael ac nad oedd y tir yr oedd y carafannau wedi bod arno mewn cyflwr blêr, er bod gwastraff diwydiannol wedi ei adael yn anghyfreithlon ar ran arall o'r safle;
- Holwyd sut y bydd yr Awdurdod yn monitro ac yn rheoli'r safleoedd i sipsiwn a theithwyr. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) y bydd angen cael adnoddau i agor y safle pan fydd angen ac i ymgysylltu â'r Sipsiwn a'r Teithwyr cyn iddynt ymweld; bydd yr awdurdod yn gweithio'n agos gyda Heddlu Gogledd Cymru wrth ddylunio'r safle a chytuno ar drefniadau i reoli'r safle;
- Pryderon ynghylch yr effaith ar allu'r Parc Gwyddoniaeth i ddenu busnesau i'r safle a'r posibilrwydd y byddai'n rhaid diogelu'r Parc a fyddai'n cyfyngu mynediad gan olygu na fyddai trigolion lleol yn gallu ddefnyddio'r Parc;
- Cododd un Cynghorydd gwestiynau am bethau yr oedd ef yn eu hystyried eu bod yn anghysondebau yn y ddogfen ymgynghori, yn ogystal â'r ffaith nad oedd ymatebion gan rai Cynghorau Cymuned wedi'u cynnwys;
- Nid oedd gwybodaeth wedi ei darparu am gostau paratoi manau aros dros dro ar gyfer sipsiwn a theithwyr. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) fod tri math o gostau - bydd angen prynu tir os cymeradwyir y safle yn y Star; bydd angen gweithio allan y gost o greu mynediad i'r naill safle neu'r llall yn ogystal â'r gost o baratoi cyfleusterau ar gyfer llecyn caled a sgrinio; wedi hynny bydd costau ar gyfer rhedeg y safle - ni waeth pa safle a ddewisir. Nododd y bydd angen sicrhau cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith cyn y gellir rhyddhau unrhyw adnoddau.
- **PENDERFYNWYD argymhell i'r Pwyllgor Gwaith ei fod yn ystyried yr holl argymhellion yn yr adroddiad ac yn penderfynu pa un o'r ddau safle dros dro y mae'n ei ffafrio o'r ddau opsiwn a amlinellir yn yr adroddiad.**

GWEITHREDU: Fel y nodir uchod.

5 MANNAU AROS DROS DRO AR GYFER SIPSIWN A THEITHWYR – CAERGYBI A'R CYFFINIAU

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Tai mewn perthynas â'r uchod.

Dywedodd yr Aelod Portffolio (Tai a Gwasanaethau Cymdeithasol) fod y Cyngor wedi cynnal ymgynghoriad cyhoeddus sylweddol mewn perthynas â'r ddau safle a nodwyd, sef yn Fferm Tyddyn Lantern, Caergybi a'r hen fferm oddi ar Ffordd Cyttir, Caergybi. Yn dilyn yr ymgynghoriad nododd yr ystyrir nad yw'r un o'r ddau safle yn addas i'w clustnodi fel safleoedd aros dros dro ar gyfer sipsiwn a theithwyr yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd.

Dyweddod y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Llywodraethiant a Thrawsnewid Prosesau Busnes) fod patrwm wedi dod i'r amlwg gyda Theithwyr Gwyddelig sy'n teithio i Iwerddon ac oddi yno ac sy'n aros mewn amryw o leoliadau ger y porthladd yng Nghaergybi am gyfnod byr h.y. diwrnod neu ddau. 'Roedd hyn wedi sefydlu bod angen cynnwys safle aros dros dro yng Nghaergybi yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. 'Roedd yr ymateb i'r ymgynghoriad wedi dangos yn glir nad yw'r un o'r ddau safle a gafodd eu cynnwys yn yr ymgynghoriad yn briodol, a hynny am y rhesymau a amlinellwyd yn yr adroddiad. Fodd bynnag, 'roedd y broses ymgynghori wedi bod yn werthfawr gan ei bod wedi darparu gwybodaeth bellach i swyddogion am y patrymau teithio i'r Porthladd ac oddi yno. Dywedwyd ymhellach bod angen cynnal trafodaethau gyda chwmnïau mawr sy'n bwriadu datblygu yng Nghaergybi mewn perthynas â sicrhau bod tir ar gael i greu safle aros dros dro ar gyfer sipswn a theithwyr yng nghyffiniau Caergybi.

Dyweddod y Swyddog ymhellach bod angen ystyried datrysiad tymor byr trwy osod biniau i leihau gwastraff domestig a gwastraff anghyfreithlon mewn lleoliadau lle mae teithwyr yn sefydlu gwerylloedd anawdurdodedig yng Nghaergybi.

PENDERFYNWYD argymhell i'r Pwyllgor Gwaith ei fod yn cymeradwyo'r holl argymhellion a gynhwyswyd yn yr adroddiad.

GWEITHREDU: Fel y nodwyd uchod.

6 STRATEGAETH IAITH GYMRAEG 2016 - 2021 (DRAFFT)

Cyflwynwyd - adroddiad y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) mewn perthynas â'r uchod.

Amlinellodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) y cefndir i'r Mesur Iaith Gymraeg (Cymru) 2011 mewn perthynas â'r Strategaeth Iaith Gymraeg. Dywedwyd bod y Strategaeth yn amlinellu'r dull y bwriedir ei ddefnyddio i hyrwyddo'r iaith Gymraeg a hwyluso defnydd ehangach o'r iaith o fewn yr ardal a chynnal / cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg erbyn diwedd 2021. Mae Fforwm Iaith Strategol Ynys Môn- y crybwyllir ei haelodaeth o fewn yr adroddiad- wedi cael ei sefydlu i nodi blaenoriaethau a llunio Strategaeth Iaith Gymraeg. Bwriedir creu cynllun gweithredu ar gyfer yr ail flwyddyn cyn diwedd blwyddyn gyntaf y Strategaeth. Cyfrifoldeb y Fforwm Iaith Strategol fydd monitro cynnydd yn erbyn targedau a osodwyd. Dywedodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol fod Cyfrifiad 2011 yn dangos y bu gostyngiad yn nifer y siaradwyr Cymraeg ar yr Ynys a gweledigaeth y Cyngor yw cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg i o leiaf 60.1% erbyn Cyfrifiad 2021.

Dyweddwyd ymhellach fod yna gynnig i gynnig 'pecynnau croeso' i newydd-ddyfodiaid i'r Ynys i esbonio iaith a diwylliant Cymru. 'Roedd y Cadeirydd yn dymuno cofnodi llwyddiant tîm pêl-droed Cymru yn ystod Pencampwriaeth Ewrop yn ddiweddar a sut mae Cymru wedi cael proffil uwch oherwydd ei diwylliant a'i iaith.

Adroddodd y Rheolwr Polisi a Strategaeth fod Fforwm Iaith Ynys Môn wedi cytuno i ganolbwyntio ar dair thema: -

- **Plant, Pobl Ifanc a'r Teulu**

Nod:

- Cynydd yn nifer y teuluoedd lle defnyddir y Gymraeg fel prif iaith gyda phlant, gyda chynnydd yn y cyfleoedd a'r cymorth i'r iaith gael defnyddio'n gymdeithasol;
  - Sicrhau bod gan bob plentyn yr hawl i fod yn gwbl ddwyieithog erbyn iddynt gyrraedd 16 oed;
  - Cynyddu capasiti a'r defnydd o'r iaith Gymraeg fel cyfrwng cyfathrebu a dysgu ymhlith plant a phobl ifanc mewn gweithgareddau addysg a chymdeithasol.
- **Y Gweithlu, Gwasanaethau Iaith Gymraeg, y Seilwaith**

Nod:

- Hyrwyddo a chynyddu argaeledd gwasanaethau iaith Gymraeg, cynyddu'r cyfleoedd / disgwyliadau i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle a gweithio gyda'n gilydd i nodi cyfleoedd i brif ffrydio'r iaith o fewn datblygiadau a gweithgareddau.

Er bod yr Awdurdod yn anelu at gynyddu datblygiad yr iaith Gymraeg yn y gweithle, dywedodd y Swyddog y gobeithir codi proffil yr iaith Gymraeg yn y Cynghorau Tref / Cymuned ar Ynys Môn. Mae'r Cynllun Strategol wedi nodi bod angen Hyrwyddwr yr Iaith Gymraeg o fewn y Cynghorau Tref / Cymuned.

- **Y Gymuned**

Nod:

- Hyrwyddo a marchnata gwerth a phwysigrwydd y Gymraeg;
- Hyrwyddo a nodi cyfleoedd i gryfhau'r iaith Gymraeg o fewn y cymunedau a nodi bylchau yn y ddarpariaeth.

Adroddodd y Swyddog ei bod yn bwysig bod y Cynllun Strategol yn cydymffurfio â'r polisiau yn y Cynllun Datblygu Lleol i gael nifer ddigonol o dai ar gyfer trigolion lleol er mwyn gwella ffyniant ieithyddol yr Ynys. Nodwyd hefyd bod angen i gartrefi gwag a thai fforddiadwy fod ar gael.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a chodwyd y prif faterion a ganlyn: -

- Yr angen i gryfhau cyfleoedd o fewn y cymunedau lleol i alluogi pobl sy'n dymuno dysgu'r iaith Gymraeg;
- Dylid rhoi rhagor o adnoddau i Gynghorau Tref / Cymuned i ganiatáu ar gyfer defnyddio Cyfieithydd, os oes angen, yn eu cyfarfodydd. Dylai adnoddau fod ar gael hefyd i alluogi rhaglenni a chofnodion dwyieithog ar gyfer cyfarfodydd. Er yn cytuno â'r sylwadau a wnaed, ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) nad oes unrhyw adnoddau pellach ar gael ar hyn o bryd. Nododd efallai y bydd rhaid i Gynghorau Tref / Cymuned ystyried codi'r praesept yn y Dreth Gyngor i fynd i'r afael â'r mater a godwyd. Dywedodd hefyd fod Unllais Cymru wedi nodi eu bod yn barod i roi cyflwyniad i Gynghorau Cymuned / Tref ynglŷn â sut i gynnal eu cyfarfodydd a gweinyddu'n ddwyieithog;
- Bydd y mewnlifiad o weithwyr Wylfa Newydd posib a fydd yn byw ar yr Ynys yn effeithio ar yr ystadegau o ran yr iaith Gymraeg. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol

(Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) y cynhaliwyd trafodaeth gyda pherchnogion Wylfa Newydd i sefydlu sut maent yn bwriadu amddiffyn yr iaith Gymraeg ar yr Ynys pan fydd y gweithwyr yn cyrraedd i adeiladu'r orsaf bŵer yn y dyfodol. Dywedodd hefyd yr awgrymwyd iddynt eu bod yn ystyried ariannu 5 Swyddog pwrpasol o fewn dalgylchoedd yr Ynys i hyrwyddo diwylliant, chwaraeon a'r iaith Gymraeg;

- Mynegwyd pryderon mewn perthynas â rhai plant yn dewis peidio â siarad Cymraeg pan fyddant yn gadael yr ysgol gynradd i fynd i'r ysgol uwchradd. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) fod yr Adran Addysg wedi bod yn gweithio gyda Phennaeth newydd Ysgol Cybi yng Nghaerdybi a bod Penaethiaid y tair ysgol a fydd yn cyfuno i greu'r ysgol newydd wedi cytuno ar flaenoriaethau o fewn eu cynllun gwella sy'n cynnwys gwella llythrennedd y plant sy'n mynychu'r ysgol. Mae Ysgol Uwchradd Caerdybi hefyd wedi bod yn rhan o'r cynllun gwella o ran y gwaith y mae angen ei wneud i wella'r Gymraeg o fewn yr ysgol. Dywedodd hefyd y dylid annog Llywodraethwyr Ysgol i flaenoriaethau'r defnydd o'r iaith Gymraeg o fewn eu hysgolion;
- Bod pobl ifanc yn ysgolion uwchradd yr Awdurdod yn gallu cael eu tywys i'r cyfleoedd a ddaw yn sgil prosiectau mawr dan y Rhaglen Ynys Ynni mewn perthynas â swyddi gweinyddol a chyfleon peirianeg. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) fod yr Awdurdod wedi datgan y byddai'n hoffi gweld 90% o'r prentisiaid a fydd yn cael cyfleoedd o fewn y prosiectau Ynys Ynni yn ddwyieithog;
- Tra'n croesawu bwriadau'r Cyngor Sir i wella'r defnydd o'r Gymraeg yn y gwaith o redeg yr awdurdod o ddydd i ddydd, awgrymwyd bod angen mynd gam ymhellach o ran cynnal cyfarfodydd o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth, y Penaethiaid ac Uwch Reolwyr drwy gyfrwng y Gymraeg. Dylid targedu adrannau penodol i wneud mwy o ddefnydd o'r iaith Gymraeg. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, y Gymuned a Gwella Gwasanaethau) fod y rhan fwyaf o gyfarfodydd yn cael eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg ond roedd yn cytuno bod angen i rai adrannau wneud mwy o ddefnydd o'r iaith Gymraeg. Dywedodd fod y Rheolwr Polisi a Strategaeth wedi bod yn allweddol o ran cynorthwyo staff i allu mynychu cyrsiau a gweithgareddau i ddysgu a gwella sgiliau iaith Gymraeg;
- Byddai gwneud mwy o ddefnydd o'r iaith Gymraeg yng ngweinyddiaeth yr Awdurdod yn goleuo pobl ifanc yr Ynys i werthfawrogi bod cyfleoedd o fewn yr awdurdod lleol i ddefnyddio'r iaith Gymraeg ac yn eu cadw ar yr Ynys;
- Yr angen i wella cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg mewn gweithgareddau Cymunedol ar yr Ynys. Dylai sefydliadau o fewn cymunedau ystyried gwneud ceisiadau i Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn i gynyddu'r defnydd o'r iaith Gymraeg yn ystod gweithgareddau y maent yn gyfrifol amdanynt.

Yn dilyn trafodaethau pellach, **PENDERFYNWYD cymeradwyo'r Strategaeth iaith Gymraeg am 2016-2021 (Drafft) i'w chymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith ac wedi hynny gan y Cyngor llawn.**

GWEITHREDU: Fel y nodir uchod.

7 DATBLYGU SGRIWTINI – Y BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS

Cafwyd gweithdy i'r Pwyllgor dderbyn cyflwyniad gan Ms Rebecca David-Knight, Prif Ymgynghorydd - Canolfan Cymru ar gyfer Craffu Cyhoeddus.

8 RHAGLEN WAITH

Cyflwynwyd - adroddiad y Swyddog Sgrwtini ar Raglen Waith y Pwyllgor hyd at fis Ebrill 2017.

Dyweddodd Aelod ei fod yn ystyried y dylai'r Pwyllgor gael cyflwyniad gan y datblygwyr mawr sy'n bwriadu datblygu ar yr Ynys ynghylch posibiliadau cyflogaeth, budd cymunedol a hyrwyddo'r iaith Gymraeg. Ymatebodd y Swyddog Sgrwtini ei fod yn ystyried y dylai unrhyw gyflwyniadau gan ddatblygwyr mawr gael eu rhoi yn y sesiynau briffio misol i'r Aelodau ac y dylai unrhyw bynciau penodol a godwyd yn y cyfarfodydd briffio gael eu cynnwys ar ôl hynny ar Raglen Waith y Pwyllgor.

PENDERFYNWYD nodi'r Rhaglen Waith at fis Ebrill 2017.

GWEITHREDU: Fel y nodir uchod.

Daeth y cyfarfod i ben am 5.00 pm

**Y CYNGHORYDD D R HUGHES
CADEIRYDD**